

Study on the pressures of the digital era on the financial and accounting services

ANDRADA-ROXANA, IONIȚĂ
UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” GALAȚI
Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor
Specializarea: Marketing
Email: andrada_roxana29.04@icloud.com

ROSIA-BEATRIZ, MATEI
UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” GALAȚI
Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor
Specializarea: Marketing
Email: beatrizmatei4@gmail.com

ALEXANDRU-MARIAN, VASILE
UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” GALAȚI
Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor
Specializarea: Marketing
Email: alex_marian1810@yahoo.com

Abstract

Human civilization has been and continues to be closely linked to technological evolution. Digitalization is no longer just a concept but has become a reality. This reality is supported by significant opportunities that have accelerated the pace of improving digital skills and knowledge. We aim to highlight the impact of digitalization on the development of financial and accounting services through a set of relevant questions related to the addressed subject. The study also aims to highlight the psychological pressures perceived by professionals.

Keywords: *accounting professional, psychological pressure, digitalization*

Introducere

Motivația alegerii acestei teme se datorează evoluțiilor tehnologice din societate, implicit cele din cadrul profesiei contabile și viitoarele urmări, pozitive sau negative. Noile tehnologii schimbă atât viața personală a individului cât și cea profesională. Prin lucrarea de față ne propunem să analizăm evoluția profesiei contabile încă de la începuturile ei până în momentul actual, pentru a putea analiza efectele pe care aceasta le are asupra domeniului.

Scopul principal este acela de a interpreta, într-un mod practic cu ajutorul unui set de întrebări poziția profesionalistului contabil în era tehnologiei unde rolul său în cadrul companiei se va schimba în mod cert, totodată ne propunem să găsim răspunsuri la întrebări precum: Erorile umane au fost diminuate folosind instrumente tehnologice? Necesitatea de a fi la curent cu fiecare modificare adusă de dezvoltarea continuă afectează încrederea în abilitățile profesionale? În viitor serviciile financiar-contabile o să fie mult mai simplificate de instrumentele tehnologice?

Profesia contabilă este frecvent percepută ca fiind predominant o activitate numerică, caracterizată prin gestiunea înregistrărilor patrimoniale ale unei entități, proces care presupune transferul datelor din documentele justificative în registrele adecvate. Această operațiune a devenit semnificativ mai eficientă cu ajutorul softurilor contabile avansate. Cu toate acestea, în esența sa, contabilitatea transcende simpla evidență a înregistrărilor; un expert contabil nu doar că gestionează aceste înregistrări, dar și interpretează consecințele lor financiare, o capacitate analitică ce nu poate fi replicată de programele informatice.

În era digitalizării programele informatice au devenit instrumente de lucru indispensabile domeniului financiar-contabil. Astfel atribuția contabilului se concentrează pe analiză, pe detectarea posibilelor erori cauzate de programele informatice și devenirea unui consultant în ceea ce privește problemele economice. [1]
[2]

Istoria contabilitatii

Așa cum Anatole France sublinia atât de sublim „să nu pierdem nimic din trecut, cu trecutul se clădește viitorul”, rămâne în puterea noastră să ne îndreptăm cu pași siguri și corecți către un viitor cât mai bun și prosper.

Încă din Antichitate, omul s-a confruntat cu necesitatea elaborării unor registre/liste de cheltuieli. Contabilitatea a apărut din dorința oamenilor de a cunoaște volumul de muncă folosită, averea, rezultatele activității lor, astfel ea se divizează în câteva etape:

- I etapă: din cele mai vechi timpuri până în 1495;
- II etapă: din 1495 până în 1800;
- III etapă: din 1800 până în 1989;
- IV etapă: din 1989 până în prezent.

Etapa I: (din cele mai vechi timpuri până în 1495) Originea contabilității nu poate fi stabilită cu exactitate, totuși, din cercetările istorice s-a remarcat apariția și aplicarea ei chiar în Epoca Antică. Se consideră că cea mai veche contabilitate a fost ținută, prin anul 1211, de către bancherii din Florența, când foloseau termenii „dare” și „avere”, deveniți mai târziu „debit” și „credit”. Registrele contabile utilizate de romani în Epoca Antică:

- Adversia - un registru-jurnal lunar de casă;
- Codex accepti et expensi (codex = carte, accepti = primire, expensi = cheltuiala) registru de evidență zilnică a operațiunilor de casă și operațiunilor de credit;
- Codex rationum - registru utilizat pentru a ține evidența detaliată a tuturor tranzacțiilor (se deschideau conturi pentru fiecare element din care era compus patrimoniul);
- Registrul inventar, pe atunci purta denumirea de Libelus familial (Liber patrimoni), atât creanțele cât și dobânda de încasat, se potrivește cu registrul scdentar (Kalendarium).

Etapa a II-a : această etapă se caracterizează prin durabilitatea și răspândirea contabilității duble, fiind menită să îndeplinească rolul administrativ și economic. Pe de o parte avea sarcina să reflecte în mod clar, corect și eficient afacerile și operațiile comercianților și bancherilor, dar și să permită controlul agenților. În această etapă Luca Pacioli a scris ”Tratat de contabilitate în partida dublă”, unde a descris metodele de contabilitate întrebuintate de comercianții din Florența și Veneția, demonstrând acestor comercianți ca li se datorează existența sistemelor contabile. Cu alte cuvinte Luca Pacioli a colecționat, a sistematizat și a explicat contabilitatea, ce se folosea în timpul său, în aceste orașe și centre comerciale.

Etapa a III-a: această etapă e accentuată prin faptul că rolul contabilului a crescut în raporturile dintre asociați-acționari și conducerea entității, s-a dedicat mai multă atenție bilanțului și contului de rezultate. S-a dezvoltat activitatea analitică și s-a divizat contabilitatea generală de cea analitică.

Etapa a IV-a: această etapă se diferențiază prin faptul că au avansat cercetările științifice în domeniul contabilității și s-a ajuns la concluzia că în majoritatea țărilor contabilitatea entităților se sprijină pe un vocabular și pe reguli comune și realizează documente de sinteză a cărui conținut este asemănător. Această

etapă mai este numită și perioada de maturizare a contabilității. În această perioadă contabilitatea deja și-a făcut apariția în toate țările și se conturează în fiecare țară diferit, având principii, funcții și metode comune. [3]

Pe teritoriul Românesc, contabilitatea a luat amploare abia la jumătatea sec. al XIX-lea, atunci când la Galați și București se înființează școli de contabilitate. În învățământul superior, contabilitatea a fost predată pentru prima dată de către profesorul Ion Ionescu de la Brad, în 1870, prin lucrarea sa "Leccióni elementare de agricultură", iar primul curs cu caracter contabil a fost predat în 1873. Contabilitatea a avut o diferență de aproape 3 decenii față de țările europene occidentale, deoarece relațiile de producție capitalistă au apărut cu întârziere în spațiul nostru. [4]

Impactul digitalizării contabilității

Procesul de digitalizare continuă a economiei prezintă provocări și oportunități pentru contabilitate și în general pentru profesionistul contabil, în special în analiza datelor mari [5] [6] [7]. Pentru a maximiza funcționalitatea serviciilor financiar-contabile acestea trebuie să se adapteze constant iar profesioniștii trebuie să fie pregătiți să utilizeze tehnologia digitală. Potrivit lui Botea (2018) „profesia contabilă se desfășoară într-o zonă în care 97% dintre activități sunt pretabile digitalizării, fiind nevoie de adaptare la noua realitate și de reconfigurarea activității contabilului”.

Evoluția tehnologiilor informaționale trebuie analizată prin prisma oportunităților pe care le oferă profesionistului contabil și în același timp trebuie observat aportul tehnologiilor informaționale în eficientizarea muncii contabilului și a managerilor în luarea deciziilor. Contabilitatea este principala sursă de informații pentru manageri și investitori, iar oferirea unor date complexe cu privire la situația financiară a întreprinderii se poate face numai cu ajutorul unor soft-uri care permit analiza datelor mari. Practic tehnologia informațională reduce timpul de muncă pentru colectarea datelor și totodată se reduc și unele costuri pentru întreprindere.

Contabilitatea, ca principală sursă de informare economică a unei entități, a dovedit receptivitatea la soluțiile oferite de tehnologiile informaționale, dezvoltându-se într-un sistem informațional care tinde să integreze unele dintre caracteristicile specifice altor funcții. Sistemele informaționale moderne, în general și sistemul informațional contabil în special, reprojetează structura internă a entității și contribuie la direcționarea și eficientizarea fluxurilor de informații, oferind și informații utile nu numai pentru procesele decizionale ale managerilor la toate nivelurile ierarhice, dar și pentru utilizatorii externi de informații. Sistemul informatic nu mai este doar o opțiune ci o necesitate pentru mediul de afaceri și mai ales pentru contabilitate. Schimbările tehnologice oferă noi oportunități și aduc numeroase provocări, ajutând astfel entitățile să ia decizii corecte de multe ori. Impactul lor pozitiv depășește adesea efectele negative, cum ar fi fraudă sau problemele de securitate a datelor derivate din utilizarea IT. Progresul tehnologic rapid provoacă mediul de afaceri, ducând nu numai la necesitatea actualizărilor frecvente ale resurselor software și hardware, ci și la dobândirea de noi competențe de către contabili.

Digitalizarea devine o resursă fundamentală și o bogăție a oricărei organizații, sau mai bine spus a oricărui domeniu, dacă este utilizată corect. Am văzut cum utilizarea tehnologiilor „noi” și, în special, gestionarea documentelor cu ajutorul tehnologiilor IT (de exemplu, factura electronică) a produs schimbări semnificative în organizarea proceselor de lucru ale firmelor profesionale. Cu siguranță digitalizarea provoacă temeri și incertitudini; ne-am dat seama că este important să schimbăm ritmul și să ne mișcăm repede, dar prea des acest lucru încurcă și duce la o atitudine de așteptare, pentru a înțelege cum se vor comporta ceilalți.

Utilizarea inovațiilor în cadrul profesiei contabile vor crește eficiența operațională, eficiența de cost, controlul și calitatea informațiilor. Aceste inovații vor fundamenta deciziile luate de profesioniști, reducând erorile. [8]

Studiu de caz

În realizarea acestui studiu am folosit metoda chestionarului în care întrebările au fost atent alese fiind într-un număr de 22, dorind să atingem atât latura profesională cât și cea psihologică. Acest chestionar a fost distribuit pe rețelele de socializare, Facebook și WhatsApp. În Tabelul nr. 1 sunt redate caracteristicile profesioniștilor contabili respondenți.

Din totalul de 118 respondenți, 99 sunt de gen feminin și 19 de gen masculin. Acest lucru indică o predominanță a femeilor în rândul profesioniștilor contabili care au participat la sondaj, reprezentând aproximativ 83.9% din eșantion, se deduce că în acest grup specific, profesia contabilă este mai frecvent exercitată de femei.

Respondenții sunt relativ uniform distribuiți pe grupe de vârstă, cu o ușoară predominanță în grupa 40-50 de ani (37 respondenți), urmată de grupa 50+ (33 respondenți). Această distribuție arată că majoritatea respondenților sunt persoane cu o anumită maturitate, ceea ce poate influența perspectiva lor profesională și răspunsurile la întrebările chestionarului.

Tabel 1. Date demografice respondenți

Caracteristici respondenți		Nr. respondenți
Gen	Feminin	99
	Masculin	19
Grupa de vârstă	20-30	22
	30-40	26
	40-50	37
	50+	33
	1-5	21
Experiența în domeniu	5-10	14
	10-15	19
	15+	64
Total respondenți		118

Sursă: Date extrase din propriul chestionar

Majoritatea respondenților (64 din 118) au o experiență de peste 15 ani în domeniul contabilității, indicând un nivel înalt de expertiză și cunoștințe acumulate. Grupurile cu 1-5 ani și 10-15 ani de experiență sunt relativ echilibrate, cu 21, respectiv 19 respondenți, în timp ce grupul cu 5-10 ani de experiență este cel mai mic, având 14 respondenți. Acest profil de experiență reflectă o stabilitate în carieră și o acumulare profundă de cunoștințe specifice, fiind relevant pentru interpretarea atitudinilor și opiniilor exprimate de respondenți.

În continuare, în Tabelul nr.2, vom prezenta un set selectat de întrebări care au fost adresate în cadrul sondajului nostru, împreună cu un rezumat al răspunsurilor obținute.

Tabel 2. Întrebări reprezentative chestionar

Întrebare chestionar	Răspunsuri colectate	
Consider că instrumentele tehnologice sunt utile în activitatea mea profesională.	Dezacord total	1
	Dezacord	0
	Neutru	1
	Acord	28
	Acord total	88
	Total	118
Consider că m-am adaptat constant la evoluția digitalizării devenind astfel un bun profesionist.	Dezacord total	1
	Dezacord	0
	Neutru	3
	Acord	44
	Acord total	70
	Total	118
Instrumentele tehnologice specifice mi-au oferit posibilitatea scurtării timpului de lucru.	Dezacord total	1
	Dezacord	2
	Neutru	5
	Acord	29
	Acord total	81
	Total	118
Consider că erorile umane au fost diminuate cu ajutorul instrumentelor tehnologice.	Dezacord total	2
	Dezacord	5
	Neutru	24
	Acord	54
	Acord total	30
	Total	118
Simt că nevoia de a fi la curent cu cele mai noi tehnologii îmi afectează încrederea în abilitățile profesionale.	Dezacord total	21
	Dezacord	29
	Neutru	25
	Acord	30
	Acord total	13
	Total	118
Consider că rapiditatea digitalizării în domeniu mi-a ridicat nivelul de stres.	Dezacord total	14
	Dezacord	26
	Neutru	29
	Acord	33
	Acord total	16
	Total	118

M-am simțit pus/ă în pericol de modificările constante aduse de tehnologizare.	Dezacord total	26
	Dezacord	38
	Neutru	30
	Acord	21
	Acord total	3
Total		118
În opinia mea cheia succesului în domeniu este.	Perseverența, muncă și cunoștințe practice	19
	Instrumente tehnologice de lucru potrivite	3
	Ambele de mai sus	96
	Total	118

Sursă: Date extrase din propriul chestionar

Având în vedere rezultatele din Tabelul nr. 2, avem un procent de 98,3 ce consideră instrumentele tehnologice utile în activitatea profesională, iar acomodarea constantă privind evoluția digitalizării se ridică la un procent de 96,6, putem afirma: grupele de vârstă predominante și experiența profesională se reflectă în rezultatele menționate anterior, deoarece sunt doi factori importanți în acceptarea și înțelegerea rolului digitalizării în domeniu.

Întrebarea ce înglobează ca și răspuns experiența profesională cât și instrumentele tehnologice potrivite ce se dezvoltă constant are un procent de 81,4 ce se transpune atât în scurtarea timpului de lucru (93,2%) cât și în reducerea erorilor umane (73,7%). Observăm aceste procentaje ridicate ca un răspuns pozitiv la integrarea digitalizării din punct de vedere profesional. Fiind o modalitate utilă în dezvoltarea constantă a bunului profesionist, această afirmație este susținută de procentul scăzut al acordului total (6,8%) în ceea ce privește următoarea întrebare extrasă din chestionar „Ați avut momente când ați simțit că sunteți depășit/ă de tehnologie și erați pe punctul de a vă orienta către alt domeniu de activitate?”. Aceste aspecte nu sunt relevante doar pentru momentul actual ci și pentru perspectiva viitorului, afirmându-se pozitiv utilitatea instrumentelor tehnologice cât și încrederea beneficiilor aduse în permanență de dezvoltarea acestora. Am obținut un răspuns afirmativ de 71,2% în ceea ce privește întrebarea „Considerați că în viitor profesia dvs. o să fie mult mai simplificată de instrumentele tehnologice?”.

Din punct de vedere psihologic procentajele se diferențiază prin simplu fapt că orice modificare adusă de instrumentele tehnologice afectează gradul de stres (41,6%) resimțit de profesioniști ce își doresc să fie la curent cu toate noutățile din domeniu. Aceste noutăți pot scădea încrederea în abilitățile profesionale (36,4%), totodată existența unui pericol nu se resimte atât de puternic (20,3%). Aceste rezultate nu sunt îngrijorătoare, însă nu sunt de ignorat, deoarece în acest domeniu partea umană și partea tehnologică funcționează ca un întreg ce în era digitală se completează perfect.

Cu toate avantajele și dezavantajele observate, persoanele ce activează în domeniu au răspuns pozitiv la „Profesional mă mulțumește” cu un procent de 30,5% la afirmația „Satisfacția venită din realizarea faptului că sunt făcut/ă pentru această meserie” și 19,5% la „Oportunitățile ce mă provoacă să devin din ce în ce mai bun/ă”. Putem sublinia împlinirea profesională ce nu este afectată de provocările existente.

Concluzie

În concluzie, studiul privind presiunile erei digitale asupra dezvoltării serviciilor financiar-contabile subliniază un tablou complex al adaptării profesionale și a impactului psihologic al digitalizării în acest domeniu. Numai este o noutate faptul că lumea este într-o continuă evoluție, iar una dintre cele mai mari schimbări ale ei este tehnologia, o parte ce a devenit esențială și fundamentală atât în viața privată cât și în cea profesională. Internetul, cu noua sa paradigmă, IoT (internetul tuturor lucrurilor), conectează astăzi totul de peste tot. Acesta a devenit un partener strategic pentru profesioniștii serviciilor financiar-contabile. Pentru un profesionist contabil nu mai este suficient să cunoască doar tehnicile contabile ci trebuie să aibă cunoștințe și în domeniul noilor tehnologii care duc la obținerea de avantaje în domeniu.

Pe de altă parte, această interacțiune între starea psihologică și receptivitatea tehnologică oferă perspective importante pentru strategiile de marketing. Companiile care dezvoltă și comercializează soluții software contabile pot folosi aceste informații pentru a personaliza distribuirea și promovarea produselor lor, accentuând nu doar eficiența tehnologică, ci și capacitatea de a minimiza stresul și de a îmbunătăți bunăstarea utilizatorilor. Astfel, marketingul orientat către nevoile psihologice ale contabililor crește nivelul de adoptare și acceptare al produselor, consolidând astfel loialitatea față de brand și satisfacția clienților.

Cercetarea noastră demonstrează că balanța înclină în defavoarea presiunii provocate de era digitală, deoarece avantajele ireproșabile precum scurtarea timpului de lucru, diminuarea erorilor umane și apariția oportunităților de dezvoltare prin care specialiștii pot fi în permanență competenți astfel încât să ofere cele mai concise și calitative servicii. Studiul a confirmat că indiferent de categoria de vârstă profesioniștii acceptă și explorează tot ceea ce le oferă lumea digitală. De fapt, persoanele cu mai multă pregătire (10 – 15 ani și 15+) au mai multe informații despre noile tehnologii digitale și au încredere, totuși, că rolul lor nu va fi preluat de sistemele informatice. Prin urmare, profesia de contabil trebuie să îmbine abilitățile tehnice cu abilitățile sociale, umane. Dacă vor fi combinate cu succes, atunci profesia de contabil va avea un viitor prosper.

Bibliografie

- M.-S. CIUBOTARIU, „The accounting profession in the digital era,” *European Journal of Accounting*, [1] *Finance & Business*, vol. 11, 2019.
- M. S. BĂDICU G., „Relevanța contabilității și rolul contabilului în dezvoltarea afacerii,” *Revista de studii interdisciplinare „C.Stere”*, vol. Vol. 10, pp. pp. 44-47., 2016.
- „<https://www.scribub.com/economie/contabilitate/Evolutia-contabilitatii-de-la-95982.php>,” [Interactiv]. [3]
- „<https://tmelitzike.wordpress.com/istorie/repere-istorice-in-sfera-contabilitatii-romanesti/>,” [Interactiv]. [4]
- M. G. Alles, „Drivers of the use and facilitators and obstacles of the evolution of big data by the,” [5] *Accounting Horizons*, p. 439–449, 2015.
- I. D. K. J. Constantiou, „New games, new rules: Big data and the changing context of strategy,” *Journal of Information Technology*, p. 44–57, 2015. [6]

A. G. K. V. C. Syed, „The future revolution on big data.,” *International Journal of Advanced Research in*
[7] *Computer and Communication Engineering*, p. 2446–2451, 2013.

R. BOTEA, „Profesia de contabil este cea mai în pericol de a fi înlocuită de digitalizare. Contabilul care
[8] se adaptează schimbării va rămâne, în timp ce contabilul care nu ține pasul va ieși din piață.,” 2018.